

ผลกระทบของเทคโนโลยีแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งกับการทำงาน ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล

The Impact of Streaming Platforms on the Work of Thai Film Directors in the Digital Era

วันที่ได้รับบทความ 16 มีนาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ 12 เมษายน 2567

วันที่ตอบรับการเผยแพร่ 19 เมษายน 2567

ปัญจพงศ์ คงคาน้อย*

Panchapong Kongkanoi*

สมสุข หินวิมาน**

Somsuk Hinviman**

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งกับการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งทำความเข้าใจ 3 ส่วน ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ ได้แก่ กระบวนการพัฒนาโครงการภาพยนตร์ (Film Development) กระบวนการผลิตภาพยนตร์ (Film Production) และกระบวนการจัดฉายภาพยนตร์ (Film Exhibition) และ

* นักศึกษาหลักสูตรการบริหารและสื่อสารมวลชนมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

* Master of Communication Arts Faculty of Communication Arts, Thammasat University

** รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษา คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** Assoc. Prof. Dr., Thesis Advisor Faculty of Communication Arts, Thammasat University

ทำความเข้าใจแนวทางการปรับตัวของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล เก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยจำนวน 9 คน ครอบคลุมช่วงอายุ เพศ สภาพ และแนวทางการผลิตภาพยนตร์ที่แตกต่างกัน โดยเป็นผู้กำกับที่มีผลงานออกสู่สายตาผู้ชม ในระหว่างปีพ.ศ. 2540-2566

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยสามารถพัฒนาโครงการภาพยนตร์โดยนำเสนอมุมมองและความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงตีแผ่แง่มุมที่เป็นบริบทในสังคมในช่วงเวลานั้นๆ ได้มากขึ้นกว่าในอดีต เนื่องจากจำนวนงบประมาณในการลงทุนที่ได้จากแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งมีมากขึ้นกว่าเดิม และยังมีอิสระในการนำเสนอเรื่องราวที่หลากหลายผ่านช่องทางแอปพลิเคชันต่างๆ ในระบบสตรีมมิ่งที่มีการจัดหมวดหมู่ของภาพยนตร์แต่ละเรื่องไว้อย่างชัดเจน 2) ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยยังมีอิสระในการทำงานและมีอำนาจในการตัดสินใจเหมือนเดิมในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์ (Pre-Production) และขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์ (Production) ซึ่งอาจจะมีการใช้ข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งมาเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจในบางกรณี ทั้งนี้ ยกเว้น ขั้นตอนหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (Post Production) เนื่องจากการเข้ามาของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อขั้นตอนการทำงานในส่วนนี้ของผู้กำกับภาพยนตร์ เนื่องจากช่องทางและอุปกรณ์ในการรับชมภาพยนตร์ผ่านระบบสตรีมมิ่งของผู้ชมแต่ละบุคคลมีความแตกต่างและหลากหลาย จนไม่สามารถควบคุมคุณภาพให้มีความเป็นมาตรฐานการรับชมผ่านทางภาพและเสียงให้มีความเท่าเทียมกัน 3) ในแง่กระบวนการจัดฉายภาพยนตร์ ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยถูกผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งโดยตรง เนื่องจากการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ในระบบสตรีมมิ่งเสรีจิ้นตั้งแต่จบกระบวนการผลิตภาพยนตร์ หลังจากนั้นหน้าที่การประชาสัมพันธ์ข้อมูล เนื้อหาของภาพยนตร์ รวมถึงการจัดฉายเป็นหน้าที่

โดยตรงของทางแอปพลิเคชัน เจ้าของผลงานภาพยนตร์ในระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง เป็นผู้ดำเนินการ 4) แนวทางการปรับตัวของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัลพบว่า ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยรุ่นก่อนและรุ่นกลางสามารถปรับตัวได้ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารได้มากกว่าผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่ ที่ทำงานอยู่ในช่วงเวลาที่แพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเฟื่องฟู เนื่องจากผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นก่อนและรุ่นกลางมีประสบการณ์ในการทำงานและผ่านการแก้ปัญหาในช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนผ่านของเทคโนโลยีการสื่อสารมาก่อน ทำให้สามารถปรับตัวและยอมรับในการเปลี่ยนแปลงได้มากกว่าผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่ ที่ยังไม่เคยอยู่ในช่วงระยะเวลาการเปลี่ยนแปลง อีกทั้ง พวกเขาายังต้องแสวงหาอัตลักษณ์ในการผลิตผลงาน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้ชมในระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งที่มีความหลากหลาย ทำให้ต้องใช้เวลาในการปรับตัวและพัฒนาการผลิตภาพยนตร์มากกว่าผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า

คำสำคัญ: แพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง ห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมภาพยนตร์ การทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์

Abstract

The study “The Impact of Streaming Platforms on the Work of Thai Film Directors in the Digital Era” is qualitative research aimed at understanding three aspects related to the work process of film directors, namely: Film Development, Film Production, and Film Exhibition, as well as the adaptation strategies of Thai film directors in the digital age. Data collection included documentary analysis and in-depth interviews with nine Thai film directors, encompassing all age groups, genders,

production styles, and the period when their works were released to the public, between 1997-2023.

The research findings are as follows:

1) In the film development process, Thai film directors can now present more diverse perspectives and creative ideas, as well as dissect aspects of societal context during the respective periods, more than in the past. This is due to increased budgets for investment from streaming platforms, which also allow the freedom to present a variety of stories through different application channels in the streaming system with clear categorization of each film.

2) In the film production process, Thai film directors maintain their freedom to work and the power to make decisions as before during the pre-production and production stages. However, they might use consumer behavior data from streaming platforms to inform some decisions, except in post-production. The arrival of streaming platforms has had a clear impact on this stage of the director's work, as the channels and devices for viewing films through streaming vary greatly among individuals, making it impossible to control the quality and standardize the viewing experience in terms of picture and sound.

3) In the film screening process, Thai film directors are directly affected by streaming platforms, as their work in the streaming system is complete once film production is finished. Subsequently, the responsibility for promoting information, content of the film, and

organizing screenings falls directly on the application owners of the film works on the streaming platforms.

4) Regarding the adaptation strategies of Thai film directors in the digital age, it was found that older and middle-generation directors can adapt and accept technological changes in communication more than new-generation directors who work during the flourishing period of streaming platforms. This is because the older and middle-generation directors have experience working and solving problems during the transition of communication technology, enabling them to adapt and accept changes more readily than new-generation directors who have not lived through a period of change in the industry. Additionally, they must seek their own identity in film production to be accepted by a diverse audience on streaming platforms, which requires more time to adapt and develop their filmmaking than directors from previous periods.

Keywords: Streaming platforms / Film industry supply chain / Work of film directors

ที่มาและความสำคัญ

ในปีพ.ศ.2560 แพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเข้ามามีบทบาทในการรับชมภาพยนตร์ของผู้ชมชาวไทย จากผลสำรวจสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในปี 2565 พบว่ารายได้ของภาพยนตร์ที่ออกฉายทางสตรีมมิ่งแพลตฟอร์มมีรายได้ถึง 38,000,000,000 บาท คิดเป็น 98% ของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย โดยเฉพาะในช่วงพ.ศ.2563-2565 ที่เกิดวิกฤตการณ์แพร่ระบาด

ของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ภาพยนตร์ในรูปแบบสตรีมมิ่งที่ออกอากาศผ่านทางแอปพลิเคชันต่างๆที่ให้บริการในรูปแบบสมาชิกก็เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของความบันเทิงในครอบครัว เนื่องจากผู้ชมไม่สามารถออกไปรับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ได้เหมือนกับช่วงสถานการณ์ปกติ

จนถึงปัจจุบัน ภาพยนตร์ฉายบนแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งได้รับความนิยมจากผู้ชมทั่วโลก และทำรายได้ให้อุตสาหกรรมภาพยนตร์มีมูลค่ามากขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงคุณภาพในการจัดฉายผ่านระบบสตรีมมิ่ง ทั้งระบบภาพและเสียงก็สามารถสร้างประสบการณ์รับชมภาพยนตร์ได้ใกล้เคียงมาตรฐานในการชมภาพยนตร์ที่จัดฉายในโรงภาพยนตร์ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อห่วงโซ่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ในทุกขั้นตอน รวมไปถึงกระบวนการการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นส่วนสำคัญในการผลิตภาพยนตร์ในยุคดิจิทัล เมื่อแพลตฟอร์มในการรับชมภาพยนตร์เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานในทุกขั้นตอนของผู้กำกับภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์ (Pre-Production) ขั้นตอนการทำภาพยนตร์ (Production) ขั้นตอนหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (Post Production) ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ในทุกขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้น

เนื่องจากผู้วิจัยประกอบวิชาชีพอยู่ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ในฐานะผู้กำกับภาพยนตร์จึงมีความสนใจต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งที่มีผลกระทบกับกระบวนการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล และแนวทางในการปรับตัวของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยต่อการผลิตงานภาพยนตร์ในรูปแบบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งผลการศึกษาจะตอบโจทย์แนวคิดและทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Determination CTD) ของสำนักโตรอนโตว่าเนื้อหา (Message) ที่ถูกถ่ายทอดออกไป ไม่ได้มีความสำคัญมากไปกว่าประเภทและรูปแบบของสื่อ (Medium) ที่มีความสำคัญมากกว่า กล่าวคือ “ส่งข้อความใดไม่สำคัญเท่ากับส่งข้อความผ่านสื่อใด”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งที่มีต่อการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวและการพัฒนาการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Determination) ของสำนักโทรอนโตในปี 2018 ได้นำเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารมีหลากหลายต่อปัจเจกบุคคล และช่วยขยายประสบการณ์ของผู้รับสารให้มีความรวดเร็วและกว้างออกไป ทำให้ตัวสารมีความสำคัญไม่เท่ากับตัวสื่อ เนื่องจากทุกครั้งที่มีความเปลี่ยนแปลงในตัวสื่อ จะมีผลกระทบต่อกระบวนการทำงานของผู้ผลิตและกระบวนการรับรู้ของผู้รับสาร

แนวคิดและทฤษฎีประพันธ์กร (Auteur Theory) ให้ความสำคัญต่อผู้กำกับภาพยนตร์ว่าเป็นหัวใจของภาพยนตร์ เพราะมีส่วนร่วมในการผลิตภาพยนตร์ในทุกขั้นตอน จึงทำให้ผลงานภาพยนตร์แต่ละเรื่อง บ่งบอกคืออัตลักษณ์และความเป็นตัวตนของผู้กำกับภาพยนตร์แต่ละคน จนกลายเป็นลายเซ็นในผลงานภาพยนตร์แต่ละเรื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยในการนำมาวิเคราะห์แนวทางการปรับตัวของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล

แนวคิดห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมภาพยนตร์ คือเครื่องมือในการวิเคราะห์การทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ใน 3 ขั้นตอน อันประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการพัฒนาโครงสร้างภาพยนตร์ (Film Development)
2. ขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์ (Film Production)
3. ขั้นตอนการจัดฉายภาพยนตร์ (Film Distribution)

วิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มๆ กลุ่มละ 3 คน ครอบคลุมเพศสภาพ แนวทางภาพยนตร์ และช่วงวัยที่แตกต่างกัน โดยใช้ช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีผลต่อกระบวนการผลิตภาพยนตร์ไทยเป็นเกณฑ์ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยที่มีผลงานภาพยนตร์เรื่องแรกออกฉายในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2540-2550 (มีผลงานภาพยนตร์ออกฉายก่อนช่วงที่แพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเข้ามามีบทบาทในการชมภาพยนตร์ไทย)

กลุ่มที่ 2 ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยที่มีผลงานภาพยนตร์เรื่องแรกออกฉายในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 (มีผลงานภาพยนตร์ออกฉายในช่วงก่อนและหลังที่แพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเข้ามามีบทบาทในการชมภาพยนตร์ไทย)

กลุ่มที่ 3 ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยที่มีผลงานภาพยนตร์เรื่องแรกออกฉายในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2560–2566 (มีผลงานภาพยนตร์ออกฉายหลังจากช่วงแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเข้ามามีบทบาทในการชมภาพยนตร์ไทย)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบ In-depth Interview ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Analysis) เพื่อตรวจสอบว่าแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานแบบผู้กำกับภาพยนตร์ไทยอย่างไร และทำไมถึงเป็นเช่นนี้ ทั้งจากเอกสาร และหนังสือ รวมถึงสื่อออนไลน์ ที่มีเนื้อหาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยเก็บข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม พ.ศ.2566 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 3 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Analysis) เพื่อตรวจสอบว่า แพลตฟอร์มสตรีมมิ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานกับภาพยนตร์ไทยอย่างไรและทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์การทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ (Directing Analysis) เพื่อตรวจสอบว่า ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยมีการรับรู้และมีวิธีการปรับตัวและพัฒนาการทำงานจากผลกระทบที่เกิดจากแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง อย่างไรและทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1. การวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Analysis)

ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Determinism CTD) ของสำนักโทรนโโตมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความหมายและความเป็นจริงเกี่ยวข้องกับผลกระทบของ “แพลตฟอร์ม สตรีมมิ่ง”

2. การวิเคราะห์การทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ (Directing Analysis)

ผู้วิจัยใช้แนวคิดห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นตอนการพัฒนาโครงการภาพยนตร์ (Film Development)

คือ หน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์ในการเสนอแนวคิดภาพการเขียนบทภาพยนตร์และคัดกรองบทภาพยนตร์ที่จะนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ให้เหมาะสม โดยระบุเจตนาที่จะนำเสนอให้กับผู้ชมผ่านผลงานภาพยนตร์ ตั้งแต่การเสนอเขียนบทภาพยนตร์และคัดกรองบทภาพยนตร์ที่จะนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ให้เหมาะสม ระบุเจตนาหรือแนวคิดที่จะนำเสนอให้กับผู้ชมในภาพยนตร์

2.2 ขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์ (Film Production)

คือ หน้าที่หลักในการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ อันประกอบไปด้วย กระบวนการก่อนการถ่ายทำ (Pre-Production) กระบวนการระหว่างการถ่ายทำ (Production) กระบวนการหลังการถ่ายทำ (Post Production)

2.3 ขั้นตอนการจัดฉายภาพยนตร์ (Film Distribution)

คือ หน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์ในการมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ผลงานภาพยนตร์ของตนเอง ให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงเนื้อหาและเจตนาที่ต้องการจะสื่อสารผ่านผลงานภาพยนตร์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจรับชมภาพยนตร์ของผู้ชม

ผู้วิจัยยังคำนึงถึงแนวทางการปรับตัวและพัฒนาการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล โดยการนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ถึงผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งต่อกระบวนการทำงานในส่วนนี้ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทย

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล อิทธิพลของเทคโนโลยีแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง มีผลต่อการทำงาน ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทย ตามที่สำนักโตรอนโตได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Determinism) ว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารมีผลกระทบต่อ

ปัจเจกบุคคล และช่วยขยายประสบการณ์ของผู้รับสารให้รวดเร็วและกว้างออกไป นั้นหมายความว่า ตัวสารมีความสำคัญไม่เท่ากับตัวสื่อ เพราะทุกครั้งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวสื่อ จะมีผลกระทบต่อเนื้อหาในสารรวมถึงปัจเจกบุคคลเสมอ ในภาพรวมเสมอ จึงกล่าวได้ว่าการเข้ามาของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ ในการสอนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมภาพยนตร์

ตารางที่ 1 ผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งต่อในขั้นตอนการพัฒนาโครงสร้างภาพยนตร์ ของผู้กำกับภาพยนตร์

มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นก่อน	มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นกลาง	มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่
สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน ยังคงเลือกเนื้อหาที่แต่ละบุคคลต้องการนำเสนอลงในบทภาพยนตร์ของตนเอง และยังคงค้นคว้าข้อมูล รวมถึงรูปแบบในการนำเสนอที่คำนึงถึงความต้องการของผู้ชมและตลาดในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน มีการเรียนรู้พฤติกรรมของผู้ชมบนแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งและความเป็นสากลในการนำเสนอเรื่องราวตามรูปแบบของภาพยนตร์ให้ทันกับยุคสมัย และสามารถนำเสนอเนื้อหาที่เคยถูกปิดกั้นจากบริบทของสังคมรุ่นก่อน	สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน ยังคงนำเสนอแนวคิดและเรื่องราวในบทภาพยนตร์ในแบบที่ตนเองต้องการนำเสนอ ตามแนวทางที่แต่ละคนเลือก ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานจากแนวทางเดิมไปสู่อีกแนวทางได้ โดยไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของแพลตฟอร์มที่เกิดขึ้น วิธีการนำเสนอในบทภาพยนตร์ยังคงเป็นในแนวทางของตนเองตามที่แต่ละคนเลือก	สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน การยอมรับในฐานะลายเซ็นของผลงานขึ้นอยู่กับการยอมรับของผู้ชมที่พิสูจน์ได้จากฐานข้อมูล เช่นเดียวกันกับการยอมรับของผู้ชมจากรายได้ในการทำงานกับค่ายภาพยนตร์ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน พฤติกรรมของผู้บริโภคในการรับชมที่เปลี่ยนแปลงไปจากยุคที่รับชมในโรงภาพยนตร์ เนื่องจากผู้ชมบนสตรีมมิ่งสนใจเนื้อหามากกว่าเลือกชมภาพยนตร์จากตัวผู้กำกับภาพยนตร์

ผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง ในขั้นตอนการพัฒนาโครงสร้างภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทย ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยยังคงนำเสนอเนื้อหาที่แต่ละบุคคลสนใจเป็นพื้นฐานตามแนวทางการทำงานของแต่ละบุคคลผ่านเนื้อหาในบทภาพยนตร์ แต่เมื่อแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเข้ามามีบทบาทในการรับชมภาพยนตร์ การนำข้อมูลจากทางแอปพลิเคชันมาเป็นส่วนประกอบในการพัฒนาโครงสร้างภาพยนตร์ก็มีความจำเป็นกับผู้กำกับภาพยนตร์ เนื่องจากช่องทางในการจัดฉายภาพยนตร์ ผ่านระบบสตรีมมิ่งครอบคลุมทั่วโลก ข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริโภคจึงมีส่วนในการพัฒนาบทภาพยนตร์ โดยยังคงแนวทางการนำเสนอผ่านบทภาพยนตร์ในแบบที่เป็นลายเซ็นต์ของผลงานภาพยนตร์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดหมวดหมู่การนำเสนอเนื้อหาภาพยนตร์ของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งมีความหลากหลายรับรองผลงานภาพยนตร์ในทุกรูปแบบและทุกแนวทาง นอกจากนี้ จำนวนงบประมาณในการผลิตก็สูงกว่าการสนับสนุนจากทางค่ายภาพยนตร์บางค่าย ทำให้ผู้กำกับภาพยนตร์สามารถใส่ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการลงไปในบทภาพยนตร์ได้มากกว่าเดิม เนื้อหาบางอย่างที่ไม่เคยนำเสนอได้ในอดีตก็สามารถนำเสนอได้ผ่านรูปแบบภาพยนตร์ที่ฉายในระบบสตรีมมิ่ง

ตารางที่ 2 ผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งต่อขั้นตอนในการผลิตภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์

มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นก่อน	มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นกลาง	มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่
สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน รูปแบบหรือขั้นตอนในการทำงานในช่วงการเตรียมงานของค่ายภาพยนตร์กับแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง ไม่ได้แตกต่างกันมากนักในบริบทของการทำงาน ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน มีการทำงานร่วมกับทีมงานจากทางแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งตั้งแต่ขั้นตอนแรก และมีการกำหนดวิธีการทำงาน กฎกติกา แม้แต่อุปสรรคของการผลิตภาพยนตร์แต่ละเรื่องผ่านการอบรม มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทและรูปแบบในการทำงานของตำแหน่ง Producer ให้มีระบบและมีมาตรฐานมากขึ้นจึงทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นในการทำงาน	สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน อำนาจการตัดสินใจในการทำงาน กำกับการแสดงของผู้กำกับภาพยนตร์ในขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์ยังคงเหมือนเดิม ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน ถึงแม้จะมีการทำงานในการคัดเลือกนักแสดงร่วมกับฐานข้อมูลความนิยมทางโซเชียลมีเดียจากทางแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งมาเป็นปัจจัยที่เพิ่มขึ้น แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปสำหรับผู้กำกับภาพยนตร์กลุ่มนี้คือ พฤติกรรมของผู้ชมที่สนใจเนื้อหาในภาพยนตร์มากกว่าสนใจในตัวนักแสดงเหมือนกับในอดีต	สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน ขั้นตอนในการทำงานในกระบวนการหลังการถ่ายทำเป็นไปตามระบบเดิมปกติ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน เพิ่มกระบวนการทดสอบการฉายภาพยนตร์ในระบบสตรีมมิ่งผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพื่อหาคำมาตรฐานให้ใกล้เคียงกับความต้องการในการนำเสนอของผู้กำกับภาพยนตร์ สิ่งที่สำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปและมีผลต่อการทำงานในขั้นตอนนี้คือ การเล่าเรื่องที่ต้องดึงดูดคนดูให้จดจ่ออยู่กับเรื่องราวให้มากที่สุด เนื่องจากสมารถในการรับชมและพื้นที่ในการรับชมแตกต่างไปจากชมในโรงภาพยนตร์ มีผลต่อการรับรู้ของผู้ชม

ผลกระทบของแพลตฟอร์มต่อขั้นตอนในการผลิตภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทย ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยยังคงมีอำนาจและอิสระการทำงานในขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์ ในขั้นตอนก่อนการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Production) แต่ต้องมีการปรับตัวในรูปแบบการทำงานที่ต้องมีการทำงานร่วมกับทีมงานจากฝั่งแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งตั้งแต่เริ่มต้นการผลิตภาพยนตร์ อาจจะมีการนำเอาข้อมูลความนิยมในโลกโซเชียลมาประกอบในการตัดสินใจคัดเลือกตัวนักแสดง แต่ผู้กำกับภาพยนตร์ก็ยังคงมีอำนาจในการตัดสินใจในทุกขั้นตอน เช่นเดียวกับในขั้นตอน

การถ่ายทำภาพยนตร์ (Production) เป็นขั้นตอนที่ผู้กำกับภาพยนตร์จะมีอิสระในการทำงานเพื่อรังสรรค์ผลงานภาพยนตร์ให้ออกมาตามมุมมองที่ต้องการนำเสนอ แต่ในขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (Post Production) คือขั้นตอนที่ถูกผลกระทบจากแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งมากที่สุดเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสื่อและช่องทางการรับชมภาพยนตร์ของผู้ชมที่ต่างไปจากการรับชมผ่านโรงภาพยนตร์ที่สามารถควบคุมคุณภาพทางภาพและเสียงให้มีมาตรฐาน แต่การรับชมผ่านรายการฉายในรูปแบบสตรีมมิ่ง ผู้ชมสามารถรับชมผ่านทางอุปกรณ์การรับชมที่แตกต่างกัน จึงไม่สามารถควบคุมคุณภาพการรับชมให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกันได้ ประกอบกับบรรยากาศในการรับชมที่แตกต่างกันในแต่ละสถานที่และเวลาขึ้นอยู่กับการต้องการของผู้ชมที่เป็นผู้กำหนดการรับชมภาพยนตร์ด้วยตนเอง

ตารางที่ 3 ผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งต่อขั้นตอนในการจัดฉายภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์

มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นก่อน	มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นกลาง	มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่
สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน การถ่ายทอดเนื้อหา เรื่องราว และ ข้อมูลที่ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องการที่จะนำเสนอสู่ผู้ชมภาพยนตร์ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน การเดินทางไปมาตามสื่อหลัก ต่างๆเช่นโทรทัศน์และวิทยุ การปรากฏตัวในรอบสื่อมวลชนและส่วนอื่นๆในการโปรโมต	สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน การถ่ายทอดเนื้อหา เรื่องราว และ ข้อมูลที่ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องการที่จะนำเสนอสู่ผู้ชมภาพยนตร์ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน กิจกรรมต่างๆในการประชาสัมพันธ์ ภาพยนตร์หลังจากที่ผู้กำกับภาพยนตร์ผลิตผลงานเสร็จสิ้น ถูกเปลี่ยนความรับผิดชอบในการทำงานส่วนนี้ไปสู่ แอปพลิเคชันเจ้าของงบประมาณในการผลิตภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ	สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน การถ่ายทอดเนื้อหา เรื่องราว และ ข้อมูลที่ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องการที่จะนำเสนอสู่ผู้ชมภาพยนตร์ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน การถ่ายทอดเนื้อหา เรื่องราว และ ข้อมูลที่ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องการที่จะนำเสนอสู่ผู้ชมภาพยนตร์

ผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งต่อขั้นตอนในการจัดฉายภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทย ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยถูกผลกระทบในทางตรงจากการเข้ามาของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งในขั้นตอนนี้อย่างปฏิเสธไม่ได้ เนื่องจากการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ในรูปแบบสตรีมมิ่งจะจบภารกิจตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์เสร็จสิ้น หน้าที่การประชาสัมพันธ์ภาพยนตร์ด้านข้อมูลแนวความคิด เรื่องราวของภาพยนตร์ผ่านผู้กำกับภาพยนตร์เหมือนในอดีต กิจกรรมส่วนนี้จึงถูกยุติลง

ผู้กำกับภาพยนตร์บางคนอาจใช้ช่องทางของตนเองในสื่อโซเชียลมานำเสนอเนื้อหาที่ตนเองต้องการที่จะสื่อสารถึงผู้ชม ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการประชาสัมพันธ์ผลงานภาพยนตร์ของตนเอง

ตารางที่ 4 ผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งต่อแนวทางในการปรับตัวของผู้กำกับภาพยนตร์

มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นก่อน	มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นกลาง	มุมมองของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่
สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน การผลิตผลงานที่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานในระดับสากลยังคงเป็นบทบาทในฐานะลายเซ็นในผลงานของผู้กำกับภาพยนตร์กลุ่มนี้ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน การเข้ามาของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเป็นผลดีต่อผู้กำกับภาพยนตร์กลุ่มนี้ เนื่องจากสามารถนำเสนอผลงานได้อย่างเต็มที่ด้วยงบประมาณของสตรีมมิ่งที่มีมากกว่าที่ได้รับจากค่ายภาพยนตร์ในอดีต ทำให้ลายเซ็นในผลงานปรากฏชัดเจนมากขึ้นตามไปด้วย และยังได้รับการเผยแพร่ออกไปสู่ในระดับสากลด้วยรูปแบบสตรีมมิ่ง	สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน แนวทางในการผลิตผลงานภาพยนตร์ของแต่ละบุคคลที่ชัดเจน จนเป็นลายเซ็นที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ของแต่ละคน โดยผ่านการยอมรับจากผู้ชมที่ได้ชมผลงานของผู้กำกับภาพยนตร์กลุ่มนี้ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน ถึงแม้ผู้กำกับภาพยนตร์กลุ่มนี้ยังคงความเป็นประชันกร แต่ความสำคัญในการยอมรับในฐานะลายเซ็นของผลงานไม่ได้มีความสำคัญไปกว่าผลงานของพวกเขาที่ปรากฏอยู่บนแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง และมีผู้ชมสนใจเลือกกดเข้ารับชมภาพยนตร์เรื่องนั้น	สิ่งที่ยังคงไว้ในการทำงาน การยอมรับในฐานะลายเซ็นของผลงานขึ้นอยู่กับการยอมรับของผู้ชมที่พิสูจน์ได้จากฐานข้อมูล เช่นเดียวกันกับการยอมรับของผู้ชมจากรายได้ในการทำงานกับค่ายภาพยนตร์ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในการทำงาน พฤติกรรมของผู้บริโภคในการรับชมที่เปลี่ยนแปลงไปจากยุคที่รับชมในโรงภาพยนตร์ เนื่องจากผู้ชมบนสตรีมมิ่งสนใจเนื้อหามากกว่าเลือกชมภาพยนตร์จากตัวผู้กำกับภาพยนตร์

สรุปผล แนวทางการปรับตัวของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล

งานวิจัยในครั้งนี้ค้นพบว่า ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยรุ่นก่อนและรุ่นกลาง มีการปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้มากกว่าผู้กำกับภาพยนตร์ไทยรุ่นใหม่ เนื่องจากผู้กำกับภาพยนตร์กลุ่มนั้นผ่านประสบการณ์การทำงานมาอย่างยาวนาน ผ่านการแก้ปัญหาในบริบทของอุตสาหกรรมภาพยนตร์มาหลายรูปแบบ ที่สำคัญอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านของแพลตฟอร์มการฉายภาพยนตร์มาก่อน ซึ่งในส่วนนี้ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยรุ่นใหม่ยังไม่เคยสัมผัสประสบการณ์ส่วนนี้อย่างชัดเจน

อีกทั้งยังต้องค้นหาตัวตนผ่านการผลิตผลงานภาพยนตร์ เพื่อการยอมรับของผู้ชมในแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง ซึ่งให้ความสำคัญกับเนื้อหามากกว่าตัวตนของผู้กำกับภาพยนตร์ จึงทำให้ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยรุ่นใหม่ ต้องอาศัยเวลาการยอมรับและปรับตัวกับกระบวนการทำงานผลิตภาพยนตร์ในรูปแบบสตรีมมิ่งมากกว่าผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นก่อนและรุ่นกลาง แต่ในที่สุด ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยทุกคนก็ต้องเรียนรู้การทำงานภาพยนตร์ในรูปแบบสตรีมมิ่ง ที่อนาคตอาจจะเป็นช่องทางหลักในการนำเสนอภาพยนตร์ให้ไปสู่สายตาผู้ชมทั่วโลก ซึ่งสุดท้ายผู้บริโภคจะเป็นผู้ตัดสินว่าผลงานภาพยนตร์เรื่องใดเป็นที่ชื่นชอบและยอมรับผ่านฐานข้อมูลในระบบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง

ตารางที่ 5 อภิปรายผล SWOT Analysis วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมและศักยภาพจากผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งกับการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล

Strengths จุดแข็ง (ปัจจัยบวก)	Weaknesses จุดอ่อน (ปัจจัยลบ)
- สร้างสรรค์เนื้อหาผ่านบทภาพยนตร์ได้หลากหลาย - ผลงานภาพยนตร์มีความเป็นอัตลักษณ์ชัดเจน - ลดความขัดแย้งกับบุคลากรทุกฝ่ายในทุกขั้นตอน - ยังคงมีอำนาจและอิสระในการทำงานในขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์ (Production) - บุคลากรทุกฝ่ายได้เรียนรู้การทำงานในแบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง	- ปรับมุมมองในการผลิตภาพยนตร์มาเป็นรูปแบบการผลิต Content - ต้องใช้ข้อมูลทางการตลาดมาเป็นส่วนหนึ่งในการผลิตภาพยนตร์ - ต้องปรับตัวกับการทำงานร่วมกับทีมงานฝั่งแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง - เปลี่ยนวิธีการทำงานในขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (Post Production) - ไม่ใช่ผู้กำหนดการรับชมกับผู้ชมภาพยนตร์อีกต่อไป - การเป็นลายเซ็นของผลงานในฐานะปะปนรับลดลง - ต้องเรียนรู้พฤติกรรมของผู้ชมในแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งที่มีความแตกต่างจากผู้ชมในโรงภาพยนตร์
Opportunities โอกาส (ปัจจัยบวก)	Threats อุปสรรค (ปัจจัยลบ)
- งบประมาณในการผลิตภาพยนตร์เพิ่มมากขึ้น - พื้นที่ในการเผยแพร่ผลงานภาพยนตร์กว้างขึ้นในระดับสากล - มีอิสระในการนำเสนอผลงานภาพยนตร์มากขึ้น - มีการบวนการตรวจสอบคุณภาพในการผลิตภาพยนตร์โดยมีมาตรฐานทุกขั้นตอน - บุคลากรทุกฝ่ายได้เรียนรู้การทำงานที่มีความเป็นสากล	- การแข่งขันในตลาดปัจจุบันของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งค่อนข้างสูง - อายุของผลงานภาพยนตร์น้อยลง - ไม่สามารถวัดความสำเร็จของผลงานภาพยนตร์ได้อย่างชัดเจน - ต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดและผู้บริโภค - รายละเอียดของกฎเกณฑ์มีผลต่อศิลปะในการถ่ายทอดภาพยนตร์ - ข้อมูลความนิยมในโลกโซเชียลมีผลต่อการคัดเลือกนักแสดง - ไม่สามารถกำหนดมาตรฐานคุณภาพและเสียง - ไม่สามารถประชาสัมพันธ์ผลงานในรูปแบบต่างๆได้

อภิปรายผล วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมและศักยภาพจากผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งกับการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในยุคดิจิทัล

1. Strengths จุดแข็ง

เมื่อแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเข้ามามีบทบาทต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ทำให้เปิดโอกาสให้ผู้กำกับภาพยนตร์ได้สื่อสารแนวคิดผ่านเนื้อหาในบทภาพยนตร์ได้อย่างหลากหลายในแง่มุมต่างๆของสังคม การทำงานมีความเป็นมาตรฐานมากขึ้น รวมถึงผลงานภาพยนตร์ก็ถูกเผยแพร่ในวงกว้างระดับสากล

- ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยสามารถนำเสนอเนื้อหาผ่านบทภาพยนตร์ได้หลากหลายในทุกบริบทของสังคมที่ต้องการ
- ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองได้อย่างชัดเจน เนื่องจากแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งมีการจัดหมวดหมู่ที่หลากหลาย สามารถรองรับผลงานภาพยนตร์ได้ทุกแนวทาง
- ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยทำงานโดยไม่ต้องขัดแย้งกับบุคลากรทุกฝ่าย เนื่องจากมีกฎเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานจากทางแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งมาควบคุมคุณภาพในการทำงานทุกขั้นตอน
- อิสระและอำนาจการตัดสินใจในขั้นตอนการทำงานถ่ายทำภาพยนตร์ (Production) ยังคงอยู่ที่ผู้กำกับภาพยนตร์ไทย
- ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยได้เรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการทำงานในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งเป็นผลดีต่อการผลิตภาพยนตร์ในระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง
- ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยไม่ต้องกังวลกับรายได้หลังจากการฉายในโรงภาพยนตร์เหมือนกับการทำงานกับค่ายภาพยนตร์ เนื่องจากการทำงานในฐานะผู้กำกับภาพยนตร์เสร็จสิ้นตั้งแต่ขั้นตอนหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (Post Production)

2. Weaknesses จุดอ่อน

เมื่อแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเข้ามามีบทบาทต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องมีการปรับตัวในการทำงานร่วมกับทีมงานของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งจากต่างประเทศ ต้องศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคผ่านข้อมูลจากทางแอปพลิเคชันที่เป็นเจ้าของผลงานภาพยนตร์ เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนประกอบการผลิตภาพยนตร์ โดยต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานบางขั้นตอนในการผลิตภาพยนตร์ เนื่องจากรูปแบบการรับชมของผู้ชมผ่านทางสตรีมมิ่งเปลี่ยนไป

- ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยต้องเปลี่ยนมุมมองจากการผลิตผลงานภาพยนตร์เป็นรูปแบบการผลิต Content เพื่อรองรับความต้องการของตลาดแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง

- การแบ่งหมวดหมู่ที่ละเอียดขึ้นในการรับชมผ่านระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง ทำให้ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยต้องใช้ข้อมูลทางการตลาดมาเป็นส่วนหนึ่งในการผลิตภาพยนตร์

- ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยต้องปรับตัวกับรูปแบบการทำงานร่วมกับทีมงานของฝั่งแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งในทุกขั้นตอน

- ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยต้องเปลี่ยนวิธีการทำงานในขั้นตอนหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (Post Production) เนื่องจากวิธีการรับชมทั้งภาพและเสียง ผ่านระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งไม่สามารถควบคุมคุณภาพได้ทั้งหมด

- การเป็นลายเซ็นผลงานภาพยนตร์ในฐานะประพันธ์กรถูกลดคุณค่าลง

- ต้องเรียนรู้พฤติกรรมของผู้ชมภาพยนตร์ในระบบสตรีมมิ่งที่มีความแตกต่างจากผู้ชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์อย่างละเอียด เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการผลิตผลงานภาพยนตร์

- ผู้กำกับภาพยนตร์ไทย ไม่ได้เป็นผู้กำหนดการรับชมของผู้ชมอีกต่อไป แต่เป็นฝ่ายที่เลือกชมผลงานผ่านรีโมทในมือของผู้ชมในระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง

3. Opportunities โอกาส

เมื่อแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเข้ามามีบทบาทต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย งบประมาณในการผลิตภาพยนตร์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้กำกับภาพยนตร์สามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพมากขึ้นตามไปด้วย รวมไปถึงโอกาสในการนำเสนอผลงานภาพยนตร์ก็กระจายออกไปในระดับสากล ด้วยระบบการฉายในรูปแบบสตรีมมิ่ง

- งบประมาณการผลิตภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยมีเพิ่มขึ้น เนื่องจากตลาดอุตสาหกรรมมีความกว้างและเป็นสากล

- พื้นที่ในการนำเสนอผลงานภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยกว้างขึ้นในระดับสากล เนื่องจากระบบการฉายในรูปแบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง

- มีกระบวนการตรวจสอบคุณภาพในการผลิตภาพยนตร์ทุกขั้นตอน ทำให้ผลงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยที่ทำงานกับแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล

- ความอิสระในการนำเสนอผลงานภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยมีมากขึ้น เนื่องจากการแบ่งหมวดหมู่ที่ชัดเจนและหลากหลายของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง

- บุคลากรในอุตสาหกรรมภาพยนตร์มีโอกาสได้เรียนรู้การทำงานที่มีมาตรฐานและวัดผลได้ในทุกขั้นตอนของการผลิตภาพยนตร์ในระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง

4. Threats อุปสรรค

เมื่อแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเข้ามามีบทบาทต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย การแข่งขันในตลาดอุตสาหกรรมภาพยนตร์รูปแบบสตรีมมิ่งมีสูง เพราะทุกแอปพลิเคชันต้องการ Content ภาพยนตร์ ในการตอบสนองของผู้ชมที่เป็นสมาชิกจากทั่วโลก ทำให้ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญในการผลิตผลงานภาพยนตร์ที่จะฉายในรูปแบบสตรีมมิ่ง

- การแข่งขันในตลาดของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในระบบสตรีมมิ่งค่อนข้างสูง

- อายุของผลงานภาพยนตร์มีเวลาน้อยลง เพราะมี Content ใหม่ ๆ เกิดขึ้นทุกวัน

- ไม่สามารถวัดความสำเร็จของผลงานภาพยนตร์ในระบบสตรีมมิ่งได้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านรายได้และรางวัล

- ต้องผลิตผลงานภาพยนตร์ตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภคในระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง

- การประชาสัมพันธ์ผลงานภาพยนตร์ถูกลดทอนลงในทุกช่องทาง

- กฎเกณฑ์และข้อมูลทางการตลาดมีส่วนในการลดความเป็นศิลปะในรูปแบบภาพยนตร์
- ข้อมูลความนิยมในโลก Social มีส่วนในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตภาพยนตร์
- ไม่สามารถควบคุมมาตรฐานการรับชมผ่านทางภาพและเสียงของผลงานภาพยนตร์ผ่านระบบการรับชมในรูปแบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้กำกับภาพยนตร์ไทยเท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาผ่านบุคลากรในตำแหน่งอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตภาพยนตร์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เพื่อเปรียบเทียบการตีความของบุคลากรตำแหน่งอื่นๆ ด้วยจุดยืนที่แตกต่างกันตามกระบวนการการทำงานของแต่ละตำแหน่ง
2. การศึกษาครั้งนี้ พบว่าผลกระทบของแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งต่อการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยมีผลต่อผู้กำกับภาพยนตร์ไทยรุ่นใหม่มากกว่าผู้กำกับภาพยนตร์ไทยรุ่นก่อน เนื่องจากประสบการณ์ในการทำงานและความคิดที่ผ่านบริบทของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในช่วงเวลาต่างๆ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการนำองค์ความรู้และประสบการณ์ของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นก่อนมาถ่ายทอดให้กับผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นหลังได้เรียนรู้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตผลงานภาพยนตร์ต่อไปในอนาคต
3. การศึกษาครั้งนี้ พบว่าแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งเป็นอีกช่องทางหลักในการนำเสนอผลงานภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอให้ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยและบุคลากรในตำแหน่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

อุตสาหกรรมภาพยนตร์ในระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่ง นำผลการศึกษานี้มาใช้เพื่อทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการผลิตภาพยนตร์ในระบบแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งต่อไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ และ สมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐกิจศาสตร์การเมืองกับการสื่อสารศึกษา*. ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *การศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์ (Critical theory): แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย*. โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2547). *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ไฮเจก เพรส.
- เกียรติชัย สุวรรณสร และ บรรจง โกศลวัฒน์. (2530). *การสร้างสรรค์และการผลิตภาพยนตร์เบื้องต้น*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดิรก ทองมี. (2565). *การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับครอบครัวของตัวละครชายรักชายในละครโทรทัศน์แนววาย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:307436
- ประกายกาวิล ศรีจินดา. (2554). ภาพยนตร์ไทยยุคหลังหนึ่งร้อยปีกับความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 18(2), 157-176. <https://www.shorturl.asia/gDVUJ>
- วิโรจน์ สุทธิสีมา. (2564). ความเปลี่ยนแปลงของสื่อสตรีมมิ่งในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย: มุมมองจากกลุ่มผู้สร้างและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง. *วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 9(2), 104-120. <https://www.shorturl.asia/1iglS>

- สมสุข หินวิมาน, กิติมา สุรสนธิ, ศรวรวิศา เมฆไพบูลย์, เกศราพร ทองพุ่มพุกษา, กำจร หลุยยะพงศ์, วาริ ฉัตรอุดมผล, อนงค์นาฏ รัศมีเวียงชัย, กุลนารี เสือโรจน์, ศิริมิตร ประพันธ์ธรรมา, กรรณิกา รุ่งเจริญพงษ์, ภัทธีรา สารากรบริรักษ์, อารดา ครุจิต, และ รุจน์ โกมลบุตร. (2558). *ธุรกิจสื่อสารมวลชน*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สราวุฒิ ทองศรีคำ. (2559). Video streaming: บริบทของภาพยนตร์ออนไลน์ ในวัฒนธรรม (ดิจิทัล) ศึกษา. *สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์*, 16(1), 143-160. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/cjwu/article/view/95386>
- สำนักโทรอนโต. (2018). *แนวคิดและทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด* (Communication technology determination). <http://webpac.library.mju.ac.th>
- สุธีย์ จุฬากาญจน์. (2563). การพัฒนารูปแบบภาพยนตร์สั้นจากทุนวัฒนธรรม จังหวัดขอนแก่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/2555>
- สุมาภา ประดับแก้ว. (2556). *การวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ที่กำกับโดยคณกฤษ ตรีวิมล* [ปัญหาพิเศษปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยแม่โจ้]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. (2556). *ทฤษฎีการสื่อสาร*. ระยองทอง.
- อภิสัทธี ศุภกิจเจริญ. (2562). ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยต่อการเป็นผู้นำในภูมิภาคอาเซียน ใน *รายงานสืบเนื่องโครงการจัดประชุมวิชาการระดับภาพยนตร์อาเซียน ครั้งที่ 3 ปี 2561 หัวข้อผู้หญิงในอาเซียน* (น. 61-74). คณะกรรมการบริหารแผนอาเซียนและ

คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
https://mac.ru.ac.th/wp-content/uploads/2019/03/2019-03-06_16-22-15_588567.pdf

อัญชลี ชัยวรพร. (2556). *เรื่องเล่าในภาพยนตร์. ใน ทฤษฎีและการวิจารณ์ภาพยนตร์เบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อุณาโลม จันทร์รุ่งมณีกุล. (2563). 120 ปี ธุรกิจภาพยนตร์ไทย: ข้อเสนอต่อรัฐและสังคมไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 24(1), 103-120. <https://www.shorturl.asia/TOM6Z>

อุสุมา สุขสวัสดิ์. (2561). รัฐกับศักยภาพของภาพยนตร์. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 6(1), 115-125. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcosci/article/view/138062>

ETDA สรุป 5 ข้อใหญ่ เช็คสเตตัสอนาคต Streaming platform คนไทย
 ชาวครีเอเตอร์กลุ่มบันเทิง กิฬา ขาว พร้อมหรือยัง? (2565, 12 กรกฎาคม).
 สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/ETDA-5-Streaming-Platform.aspx>